

FUQAROLIK-HUQUQIY MUNOSABATLARIDA UCHRAYDIGAN MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI

Iskandarova Oqiljon Shavkat qizi

*Andijon davlat pedogogika instituti Milliy g'oya ma'naviyat
asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi 2-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Fuqarolik huquqi-bu shaxslar o'rtasidagi mulk , shartnomalar, meros shaxsiy huquqlar va majburiyatlar kabi munosabatlarni tartibga soluvchi huquqiy soha. Fuqrolik-huquqiy munosabatlar- bu shaxslar va tashkilotlar o'rtasidagi huquqiy munosabatlar bo'lib, ular asosan mol-mulk shartnoma va boshqa ijtimoiy munosabatlarni tartibga soladi. Jamiyatning rivojlanishi bilan bu munosabatlar murakkablashib, turli xil muammolarni keltirib chiqaradi. Ushbu maqolada fuqarolik- huquqiy munosdabatlarda keng uchraydan muammolar va ularning yechimlari haqida so'z yuritimiz.

Abstract: Civil law is a legal field that regulates relations between individuals such as property, contracts, inheritance, personal rights and obligations. Civil-legal relations are legal relations between individuals and organizations, which mainly regulate property, contracts and other social relations. With the development of society, these relations become more complicated and cause various problems. In this article, we will talk about common problems in civil-legal relations and their solutions.

Аннотация: Гражданское право – это правовая область, регулирующая отношения между физическими лицами, такие как имущество, договоры, наследование, личные права и обязанности. Гражданско-правовые отношения – это правоотношения между физическими лицами и организациями, которые регулируют главным образом собственность, договоры и другие общественные отношения. С развитием общества эти отношения усложняются и вызывают различные проблемы. В этой статье мы поговорим о типичных проблемах в гражданско-правовых отношениях и их решениях. Аннотация: Гражданское право – это правовая область, регулирующая отношения между физическими лицами, такие как имущество, договоры, наследование, личные права и обязанности. Гражданско-правовые отношения – это правоотношения между физическими лицами и организациями, которые регулируют главным образом собственность, договоры и другие общественные отношения. С развитием общества эти отношения усложняются и вызывают различные

проблемы. В этой статье мы поговорим о типичных проблемах в гражданско-правовых отношениях и их решениях.

Kalit soʻzlar: Fuqarolik, huquq, mulk, sud, neustoʻyka, notarial, bir darcha, konstitutsiya, abitraj, mediatsiya, shartnoma, meros, davlat, qonun, jamiyat.

Key words: Citizenship, law, property, court, neustoyka, notary, one-stop shop, constitution, arbitration, mediation, contract, inheritance, state, law, society.

Ключевые слова: Гражданство, право, собственность, суд, неустойчивка, нотариус, единое окно, конституция, арбитраж, посредничество, договор, наследование, государство, право, общество.

Kirish: Fuqarolik-huquqiy munosabatlar har bir insonning kundalik hayotida muhim ahamiyatga ega. Ular mulk, mehnat, oilaviy aloqalar, shartnomalar, meros va boshqa turli masalalar boʻyicha huquq va majburiyatlarni belgilaydi. Ushbu munosabatlar huquqiy asosda tartibga solinmasa, ijtimoiy nizolar yuzaga kelishi va jamiyatda tartibsizliklar vujudga kelishi mumkin. Shu sababli fuqarolik-huquqiy munosabatlarning qonuniy va adolatli asosda tashkil etilishi nafaqat shahsiy manfaatlarni himoya qilishda, balki ijtimoiy barqarorlikni taʼminlashda ham muhim roʻl oʻynaydi.

Biroq, bugungi kunda ushbu sohada muayyan muammolar mavjud boʻlib, ular fuqarolarni oʻz huquqlarini toʻliq amalga oshirishda toʻsiqlar yaratmoqda. Ayniqsa, fuqarolik ishlari boʻyicha sudlarning samaradorligi, qonunlarni amalda qoʻllashdagi kamchiliklar va huquqiy savadxonlikning pastligi kabi masalalar dolzarb hisoblanadi, Ushbu muammolarni chuqur tahlil qilish va ularga yechim topish jamiyatning ijtimoiy- iqtisodiy rivojlanishida katta ahamiyatga ega.

Asosiy qism: Fuqarolik huquqiy munosabatlarida uchraydiga muammolar.

1. Shartnomaviy majburiyatlarning bajarismasligi;

Shartnoma fuqarolik- huquqiy munosabatlarining asosiy shakli hisoblanadi. Koʻpincha tomonlar shartnoma shartlarini buzadi, masalan;

Mol mulkni oʻz vaqtida yetkazib bermaslik;

Toʻlovni kechiktirish yoki toʻliq amalga oshirmaslik;

Xizmatlarni sifatli taqdim etmaslik.

Muammo sabablari:

Shartnoma matnining aniq va toʻliq tuzilmasligi;

Tomonlarning qonunchilikdan yetarlicha xabardor emasligi;

Sud tizimining sekin ishlashi.

2. Mol-mulk bilan bogʻliq nizolar:

Mol- mulkka egalik qilish va undan foydalanishda nizolar ko'p uchraydi.
Masalan.

Mulkiy huquqni buzish;

Qonuniy meros huquqlarining e'tibordan chetda qolishi;

Noturar joylar va yer uchastkalari bilan bog'liq mojarolar.

3. Fuqrolik madaniyatning pastligi.

O'z huquq va majburiyatlarini bilmaslik ko'plab muammolarning ildizi hisoblanadi. Ko'pincha shaxslar qonuniy tartiblarni buzib, o'zlarini muammo ichiga tushirib qo'yadi.

Fuqarolar o'z huquqlarini himoya qilish usullarini bilishlari kerak. Bu haqda O'zbekiston Respublikasi fuqarolik kodeksining 11-moddasi berilgan;

Fuqarolik huquqlari quyidagi yo'llar bilan himoya qilinadi;

Huquqni tan olish. huquq buzilishidan oldingi holatni tinglash va huquqni buzadiga yoki uning buzilish xavfini tug'diradigan xarakterlarning oldini olish;

Bitimni haqiqiy emas deb topish va uning haqiqiy emasligi oqibatlarini qo'llash; Davlat organining yoki fuqarolarning hujjatini haqiqiy emas deb topish;

Shaxsning o'z huquqini o'zi himoya qilishi;

Burchni aslicha bajarishga majbur qilish;

Neusto'yka undirish;

Ma'naviy ziyonni qoplash huquqiy munosabatini bekor qilish yoki o'zgartirish;

davlat organining yoki fuqarolarning o'zini-o'zi boshqarish o'trganining qonunga zid hujjatni sudning qo'llamasligi;

Fuqrolik huquqlari qonunda nazarda tutilgan boshqa usullar bilan ham himoya qilinishi mumkin.

4. Sud ishlarining cho'zilishi:

Fuqarolik-huquqiy nizolarning sud orqali hal qilinishi ko'p vaqt va mablag' talab qiladi. Bu fuqrolarng o'z huquqlarining huquqiy himoya qilishdagi ishonchini pasaytiradi.

1. Elektron xizmatlarning yetarli emasligi:

Raqamlashtirish jarayoning sustligi fuqarolarning huquqiy xizmatlardan foydalanishini cheklaydi. Bu ayniqsa chekka hududlarda kuchli seziladi.

Muammolarning yechimlari:

1. Shartnomaviy nizolarni oldini olish

Shartnomalarni huquqiy mutaxasis yordamida tuzish; Bu kelishuvni aniq va qonuniy qiladi.

Elektron shartnoma tizimlarini rivojlantirish; Bu tomonlar o'rtasidagi shaffoflikni oshiradi va nizolarni kamaytiradi.

Shartnomani buzganlik uchun jiddiy javobgarlikni kuchaytirish; Bu tomonlarning majburiyatlarini bajarishga undyadi.

2. Mol-mulk nizolarining oldini olish

Mol-mulkka oid huquqlarni raqamlashtirish; Notarial xizmatlar va davlat reystrlarlari orqali mulka oid barcha huquqiy ma'lumotlarni elektron bazaga kiritish nizolarni kamaytiradi.

Meros huquqi bo'yicha tushintirish ishlarini olib borish; Aholi o'z huquqlarini bilish va qonuniy yo'l bilan himoya qilishi mumkin.

3. Huquqiy madaniyatni oshirish.

Huquqiy savodxonlikni targ'ib qilish dasturlari; Maktab, oliy ta'lim va ommaviy axborot vositalri orqali aholiga huquqiy bilim berish.

Huquqiy maslahat markazlari ochish; Barcha fuqarolar uchun bepul maslahat berish tizimini yo'lga qo'yish.

4. Sud tizimini isloh qilish;

Sud jarayonlarini tezlashtirish; Elektron sud arizalar qabul qilish tizimini kengaytirish.

Fuqarolik sudyalari sonini oshirish; Bu sud ishlarini o'z vaqtida ko'rib chiqilishini ta'minlaydi.

Mediatsiya va abitraj tizimini rivojlantirish; Nizolarni sudga yetkazmasdan hal qilish imkonini beradi.

5. Elektron huquqiy xizmatlarni rivojlantirish;

"Bir darcha" tizimini kengaytirish; Barcha huquqiy xizmatlarni bitta platforma orqali taqdim etish.

Hududlarda raqamli infratuzilmani rivojlantirish; Chekka hududlardagi aholining huquqiy xizmatlardan foydalanishini ta'minlash.

Agar fuqarolar o'zlarining shaxsiy huquq va erkinliklarini yaxshi bilsalar muammo va nizolar kamayad. Jumladan konstitutsiyamizning 26-moddasida;

Insonning sha'ni va qadr-qimmatini daxlsizdir. Hech narsa ularni kamsitish uchun asos bo'lishi mumkin emas. Hech kim qiynoqqa solinishi, zo'ravonlikka, boshqa shafqatsiz, g'ayriinsoniy yoki inson qadr-qimmatini kamsituvchi muomalaga yoxud jazoga duchor etilishi mumkin emas. Hech kimda uning roziligisiz tibbiy va ilmiy tajribalar o'tkazilishi mumkin emas.

Xulosa:

Ushbu maqoladan mening chiqargan xulosam shuki fuqarolik-huquqiy munosabatlar jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun muhim omil hisoblanadi. Ushbu munosabatlarda yuzaga keladigan muammolarni yechish uchun davlat, fuqarolar va huquqiy tashkilotlarning hamkorligi zarur. Shartnomalar tuzishda ehtiyotkorlik, mulk huquqlarini himoya qilish, sud tizimini isloh qilish va huquqiy savodxonlikni oshirish bu boradagi asosiy vazifalardir. Faqat shu yo'l bilan fuqarolik-huquqiy munosabatlar tartibli va adolatli bo'lishi mumkin. O'ylaymanki har bir fuqaro o'z huquq va erkinliklarini bilsa va shularga amal qilib yashasa jamiyatda va insonlarning shaxsiy hayotida nizolar va kamayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi "O'zbekiston" Toshkent-2023
2. O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi "Toshkent" 2024
3. Davlat funksiyasi; (M.Najimov, Sh. Saydullayev)
4. Davlat va huquqning umumnazariy muammolari (Z.Islomov)
5. Fuqarolik jamiyati asoslari (A.Jalilov, U.Muhammadiyev)
6. Fuqarolik huquqi darslik. Toshkent 2021
7. Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 09.01.2019 yildagi PF-5618-son.